

III. 99 Poznání podstaty světa je možné jen ve světle dotazování.

VASIŠTHA pokračoval: Rámo, tento veliký les není daleko odsud a daleko není ani onen cizinec v cizí zemi. Lesem je sám tento svět. Je velkou prázdnotou. Jako prázdnotu jej však lze spatřit jen ve světle dotazování se na Já. Toto poznání je některými přijato a jinými odmítnuto. Ti, kteří ho přijmou, jsou osvíceni, ti druzí nadále trpí.

Člověk s tisíci rukama je mysl, která má bezpočet projevů. Mysl sama sebe trestá svými skrytými sklony a toulá se po světě, aniž by došla klidu. Hluboká jáma z příběhu je peklo a banánový háj je nebe. Les s křovím plným trnů je světský život člověka. Trnů je v jeho životě nepočítaně, jsou to žena, děti, majetek atd., a po celý čas člověka zraňují. Mysl se toulá tu v pekle, tu v nebi a tu ve světě lidí.

I když na život poblouzněné mysli zasvítí světlo poznání, mysl jej hloupě odmítne a považuje poznání za nepřítele. Nato nešťastně běduje a nařiká. Někdy zakusí částečné probuzení a pak bez správného pochopení zavrhne světská potěšení. Takové odmítnutí světa se stane zdrojem dalšího velkého utrpení. Pokud se však mysl zřekne světských potěšení na základě plného pochopení a poznání, jež se zrodilo z pátrání po podstatě mysli, pak toto odevzdání vede k nejvyšší blaženosti. Vedle této blaženosti ztrácí dřívější představa o potěšení smysl. Tak jako useknuté části těla člověka z příběhu spadly na zem a zmizely, tak zmizí skryté sklony z mysli člověka, který se vzdá světa na základě poznání.

Pohled na hru nevědomosti, která nechá člověka, aby zraňoval sám sebe ze své vlastní vůle, a nutí ho v panice nesmyslně běhat sem a tam. Světlo poznání Já září v srdci každého člověka, avšak lidé bloudí v tomto světě hnáni svými skrytými touhami. Mysl jejich utrpení umocňuje a pobízí je, aby se pohybovali v nekonečném kruhu. Svými rozmary a vrtochy, představami a nadějemi mysl sama sebe svazuje, a jakmile ji postihne utrpení, je zoufalá a nenachází klidu.

Kdo získá poznání, je schopen delší čas ho podržet a zároveň vytrvat v praxi dotazování se na Já, ten se zbaví veškerého utrpení. Zdrojem utrpení je neovládnutá mysl. Je-li tu opravdové pochopení, všechno trápení zmizí, tak jako zmizí mlha, je-li prozářena Sluncem.